

ΓΡΑΦΕΙ Η ΕΦΗ
ΦΑΛΙΔΑ

Μέρα-νύχτα τη Βίβλο διαβάζου-
με,
κι εσύ κι εγώ,
Μα εσύ βλέπεις μαύρο ό,τι εγώ
βλέπω λευκό...

Ο Πίτερ Ακρόιντ υπήρξε μυθιστοριογράφος πριν διακριθεί ως ο κατεξοχόν βιογράφος κορυφαίων ποιητών και πεζογράφων της Αγγλίας. Κέρδισε σε φήμη μάλιστα επειδή πάντα υποστήριζε ότι η φαντασία προκύπτει από την ιστορική έρευνα, την οποία χρησιμοποιεί στα μη λογοτεχνικά του

Ο βιογράφος του οραματικού ποιητή και καλλιτέχνη αρνείται τον ισχυρισμό ότι ο Μπλέικ υπήρξε απλά ο προάγγελος του αγγλικού ρομαντισμού

κείμενα. Οι υποστηρικτές του, ωστόσο, παραμένουν διχασμένοι σχετικά με το ποιο είναι το αληθινό ταλέντο του. Οι 1.200 σελίδες που έγραψε για τη ζωή του Κάρολου Ντίκενς μετατόπισαν το επίκεντρο της κριτικής του στα βιογραφικά έργα του, παρόλο που μια σειρά από κριτικούς εξοργίστηκαν με το εύρημά του να επινοεί συνομιλίες μεταξύ του ίδιου και του υποκειμένου του στον υπόγειο σιδηρόδρομο του Λονδίνου.

Η ίδια προσέγγιση συνόδευσε και το γράψιμο της βιογραφίας του ποιητή Ουίλιαμ Μπλέικ (1757-1827), επίσης μεγαλοφυούς ζωγράφου και χαρακτι. Για τον Μπλέικ ο Πίτερ Ακρόιντ χρησιμοποιεί το στοιχείο της ψυχικής γεωγραφίας προκειμένου να αναπλάσει την εικόνα του ποιητή ως μιας μεγάλης προσωπικότητας του Λονδίνου, εντάσσοντάς τον στην επική βιογραφία της γενέτειρας πόλης του.

Ο Ακρόιντ είναι πάρα πολύ αναλυτικός για τον Λονδρέζο του: «Ο Μπλέικ μεγαλώνοντας τη δεκαετία του 1760 στην περιοχή γύρω από το πατρικό του ήταν εκτεθειμένος σε ένα τρίμηνο του ποικιλόμορφου λονδρέζικου βίου. Το πτωχοκομείο της ενορίας είχε χτιστεί πάνω σε ένα γειτονικό νεκροταφείο πίσω από το σπίτι του Μπλέικ, γνωστό με ένα όνομα που δεν παραπέμπει σε κάτι δύσομο, Κήποι Πόλετς», οι τρόφιμοι όμως του οποίου παραπονούνταν πως

Ο 68χρονος Πίτερ Ακρόιντ έχει γράψει βραβευμένες βιογραφίες του Σαίξπηρ, του Εζρα Πάουντ, του Τ.Σ. Ελιοτ, του Τσαρλς Ντίκενς και του Τζέφρι Τσόσερ

Ο Βρετανός Ουίλιαμ Μπλέικ, ο οποίος διακήρυξε την υπεροχή της φαντασίας σε αντίθεση προς τον ορθολογισμό της εποχής του, ήταν οραματιστής, μύστης, ποιητής, ζωγράφος και χαρακτις

Με καθυστέρηση είκοσι χρόνων κυκλοφορεί στα ελληνικά η βιογραφία του οραματιστή ποιητή Ουίλιαμ Μπλέικ από τον πολυσυζητημένο μυθιστοριογράφο και βιογράφο Πίτερ Ακρόιντ

«Ποίηση της απώλειας και της καταγγελίας»

«ο νεκροθάφτης δεν καλύπτει με χιόμα τα φέρετρα προκαλώντας μια ενοχλητική οσμή (...). Αυτές τις συνθήκες τις γνώριζε καλά ο ποιητής του Λονδίνου. Στην περιοχή υπήρχε και ένα θεραπευτήριο, ολοκληρώνοντας έτσι την τριάδα των ιδρυμάτων που απηχεί η ποίηση του Μπλέικ, ποίηση της απώλειας και της καταγγελίας».

Μας καλεί λοιπόν να συνοδεύσουμε τον Μπλέικ ντυμένο με βράκες και πλατύγυρο καπέλο σε μία από τις μεγάλες του βόλτες στους δρόμους του Λονδίνου. Για να διαπιστώσουμε ότι η

κοιλιά στα «Ασματα της αθωότητας και της εμπειρίας», την οποία περιγράφει ο Μπλέικ, πρέπει να ήταν τα πράσινα λιβάδια του Γουίμπλεντον, όπου τα ορφανά εκείνης της εποχής του 18ου αιώνα τα έβγαζαν εκεί έξω και τα θύλαζαν. Ή στο Κάρναμπι Μάρκετ. Εκεί όπου ένα σφαγείο ήταν διάσημο επειδή οι σφαγείς ήταν γυναίκες. Ήταν εκείνες τις οποίες εικονογράφησε στο ποίημά «Ιερουσαλήμ» να αφαιρούν τα εντόσθια ενός πεσμένου άνδρα, σε «ένα κτίριο αιώνιου θανάτου».

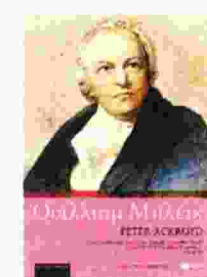
«Ο Μπλέικ ο χαρακτις στο Λονδίνο

του όψιμου 18ου αιώνα εθωρείτο ευρηματικός από τα μέλη της Βασιλικής Ακαδημίας. Όμως η φαντασία του και οι παράξενοι συνδυασμοί μορφών και εννοιών στα σχέδια των οραμάτων του έβαλαν σε σκέψεις τον καλλιτεχνικό περίγυρο έτσι ώστε οι συζητήσεις τους τον απέτρεψαν από το να ανέλθει στον κοινωνικό ή καλλιτεχνικό κόσμο. Για τους καταξιωμένους ενοίκους της Βασιλικής Ακαδημίας ήταν ιδιόμορφος, πιθανόν λίγο τρελός. Είχε μάλιστα παντρευτεί μια υπηρέτρια και ζούσαν δίχως υπηρέτη κάνοντας ελάχιστα έξοδα. Σε κάθε περίπτωση λοιπόν η κοινότητα των καλλιτεχνών του Λονδίνου θεωρούσε ότι ακόμα κι αν έστεκε καλά στα μυαλά του, σίγουρα δεν ήταν καλοαναθρεμμένος».

Τέτοιες είναι οι λεπτομέρειες της μυθιστορηματικής πολυσέλιδης βιογραφίας που ο Πίτερ Ακρόιντ έγραψε το 1995. Ο βιογράφος του οραματικού ποιητή και καλλιτέχνη αρνείται τον ισχυρισμό ότι ο Μπλέικ υπήρξε απλά ο προάγγελος του αγγλικού ρομαντισμού. Δεν πρόκειται για μια πολιτική βιογραφία. Αντικείμενό της δεν είναι να καταχωρίσει τον Μπλέικ ως πρόδρομο μαρξιστή, αλλά να δείξει την ευφυΐα του ατόμου, τη δυσκολία του να ενταχθεί κοινωνικά, καθώς στην εποχή του αντιμετώπισε τη χλεύη και την περιθωριοποίηση, διαψεύδοντας τη μομφή για την «τρέλα» του Μπλέικ.

Αναφέρει ότι μερικές φορές ήταν ευφυής, συχνά αντιφατικός, αλλά

άφθαρτος. Ο ίδιος ο Μπλέικ πίστευε ότι υπήρχαν αιώνιες «καταστάσεις» οργής και επιθυμίας, ακόμα και εγωτισμού, μέσα από τις οποίες περνάει ένας άνθρωπος, κρατώντας την ψυχή του άθικτη. «Ήξερε ακριβώς τι είδε», λέει ο Ακρόιντ με τρυφερότητα για τον ποιητή των «Γάμων του ουρανού και της κόλασης», «και με το ανθεκτικό πείσμα που η μνήμη της πόλης του Λονδίνου είχε αποθέσει μέσα του, δεν αποθαρρύνθηκε, αρνούμενος να είναι θύμα εκφοβισμού». Ο Μπλέικ, συμπεραίνει ο Ακρόιντ, ήταν απροσμέτρητα αληθινός, ακόμα και στις πιο παράξενες προφητείες του. Είχε υποσχεθεί στη σύζυγό του Κάθριν ότι ποτέ δεν θα την αφήσει. Και την ημέρα του θανάτου του ήταν ευτυχής σε έναν κόσμο που του φέρθηκε άσχημα. Όμως μετά τον θάνατό του ήρθε πίσω, είπε εκείνη. Και για αρκετές ώρες την ημέρα καθόταν στη συνθησισμένη καρέκλα του μιλώντας μαζί της. Όπως θα έκανε αν ζούσε.

Peter Ackroyd
ΟΥΙΛΙΑΜ ΜΠΛΕΪΚ

Μτφ. Γιώργος Λαμπράκος,
εκδ. Πατάκη,
2017, σελ. 504
Τιμή: 20 ευρώ

Φωνές και οράματα

«Ποιος μπορεί να ζωγραφίσει έναν άγγελο;»

Ο Μπλέικ διάβαζε τις «Νυχτερινές σκέψεις» του Εντουαρντ Γιανγκ, βιβλίο το οποίο είχε συμφωνήσει να εικονογραφήσει και είχε φτάσει σε ένα απόσπασμα όπου ο ποιητής ρωτά: «Ποιος μπορεί να ζωγραφίσει έναν άγγελο;»

Ο Μπλέικ, σύμφωνα με δική του αναφορά, έκλεισε το βιβλίο και φώναξε: «Ναι! Ποιος μπορεί να ζωγραφίσει έναν άγγελο;» Άκουσε μια φωνή να του απαντά: «Ο Μιχαήλ Άγγελος μπορούσε». Κοίταξε γύρω του στο δωμάτιο, αλλά δεν είδε τίποτα «εκτός από ένα φως πιο δυνατό από ό,τι συνήθως».

– Κι εσύ πώς το ξέρεις; ρωτά ο Μπλέικ τη Φωνή. «Το ξέρω γιατί καθόμουν πλάι του: Είμαι ο

αρχάγγελος Γαβριήλ». Ω, ώστε εσύ είσαι; Πρέπει να έχω καλύτερη απόδειξη από μια φωνή που περιφέρεται. Μπορεί να είσαι ένα κακό πνεύμα – υπάρχουν τέτοια στη χώρα». Θα σ' το αποδείξω, του είπε η Φωνή.

Ο Μπλέικ κοίταζε εκεί από όπου ερχόταν η φωνή και είδε μια φωτεινή μορφή με λαμπερά φτερά που εξέπεμπε άπλετο φως. «Όσο κοιτάζα, το φως διαστελλόταν ακόμα περισσότερο: Κούνησε τα χέρια του. Η οροφή του γραφείου μου άνοιξε. Ανήλθε στον ουρανό, στάθηκε στον ήλιο και γνέφοντάς μου, μετακίνησε το σύμπαν. Αυτό δεν θα μπορούσε να το κάνει ένας κακός άγγελος – ήταν ο αρχάγγελος Γαβριήλ».